

OTVORENA
KNJIGA

Beograd, 2019.

Za dizajn korica korišćene fotografije autora:

ESO/ José Francisco Salgado

Srđan Popović

Ivan Milutinović

Copyright © Vladimir Vujinović, 2019.

Copyright © ovog izdanja Otvorena knjiga, 2019.

Sva prava zadržana uključujući pravo na reprodukciju
u bilo kom obliku u celosti ili delimično.

VLADIMIR
VUJINOVIĆ

JUTARNJA ZVEZDA

Beograd, 2019.

posvećeno majci Ljubici Vujinović

Jer su svi sagrešili i lišeni su slave Božje.*
Rimljanima 3:23

*U tom svetu pred mojim očima sve pati.
Ne samo ljudi i svi živi stvorovi, i cveće,
i drveće, nego i mrtve stvari;
sve to pati od stida i tuge što nije ono što je nekad bilo.*
Ivo Andrić

*Ali čekamo po obećanju Njegovu
novo nebo i novu zemlju, gde pravda živi.***
2. Petrova 3:13

---

*Prevod Biblije Lujo Bakotić (Prim. aut.)

**Daničić-Karadžić ekavica (DKe) (Prim. aut.)

PRVO POGLAVLJE

Dežurni tužilac

Prolaznici su se okupljali u sve većem broju i uniformisani policajci stalno su morali da ih drže na odstojanju. Kraj je bio relativno pust. Nasip uz Obrenovački drum, travnato šipražje, desna obala Savskog jezera. Čudi koliko se ljudi već okupilo, s obzirom na izolovanost mesta. Sevanje bliceva otkriva i prisustvo velikog broja novinara. Oni se uvek, poput lešinara, prvi okome na svako mesto zločina. Njihovu znatiželju je nemoguće utoliti.

Tamari Šijan je pripala neprijatna dužnost da baš danas bude dežurna, a dežurni tužilac mora izaći na uviđaj. Mlada i ambiciozna, ova tridesetogodišnja zamenica javnog tužioca u Višem javnom tužilaštvu pokušala je da sa pozitivne strane sagleda situaciju u kojoj se našla. Barem je dan, nije gluvo doba noći kada dežurni tužioci uglavnom dobijaju poziv za izlazak na teren. Najbitnije je što je u pitanju ubistvo – majka svih zločina. Zločin koji, ako na sudu bude uspešno rešen, u njenoj profesiji pruža najveći mogući karijerni uzlet.

Nju ipak brine nešto drugo. Već dva sata je na uviđaju sa policijskom ekipom, a ništa značajno nisu uspeli da otkriju. Nema svedoka, nema nikakvih vidljivih tragova, tu je samo leš. Postoji nada da će forenzičari kasnijom laboratorijskom analizom

možda nešto otkriti iz uzoraka koje prikupljaju, ali Tamara Šijan ima gadan predosećaj. Sve ovo joj deluje pomalo sablasno. A bez dobrih tragova koji se nađu na samom mestu zločina prilikom policijskog uviđaja, jasno joj je da nema ni dobrog slučaja za nju.

A tu su i ovi dosadni novinari kojima mora dati izjavu. Jedina osoba koja može da daje zvanične izjave na mestu zločina je dežurni tužilac. Ona je šef ove parade. Otezala je dva sata i sada mora da im se obrati.

„Tužiteljko, zna li se ime žrtve?“

„Policija još uvek utvrđuje identitet.“

„Koliko žrtva ima godina? Da li je u pitanju ženska osoba? Na koji je način ubijena? Ima li svedoka? Da li je neko video ubicu?“

Novinari su govorili uglas, njihova pitanja su se preplitala i Tamara je odlučila da pribegne starom pravničkom triku. Taktilizirala je. Dala je jednoobraznu, uopštenu izjavu. Nepoznati izvršilac je usmrtio neidentifikovanu osobu ženskog pola. I to je otprilike to. Saopštila je nešto kako bi se moglo kazati da je nešto rekla, a u stvari im nije dala nikakvu konkretnu informaciju. Kao političar.

Ali ni novinari nisu odustajali.

„Da li je žrtva zadavljena? Da li je naga ili ima odeću na sebi?“

„U cilju policijske istrage, ne mogu vam odgovoriti na ta pitanja.“

„Da li je ovo ubistvo povezano sa ubistvima Danijele Kotež i Jovane Pavlović?“

„Ne mogu ni o tome da govorim.“

„Da li imamo serijskog ubicu?“

Situacija je postajala sve neugodnija, a Tamarino lice sve više namršteno.

DRUGO POGLAVLJE

Samo još da je života

Dok mu je znoj natapao majicu, Filip se setio priče o Filipidisu. Legenda kaže da je vojnik Filipidis trčao četrdeset dva kilometra od Maratona do Atine, kako bi svojim sugrađanima javio vest o pobedi nad nadmoćnijim Persijancima. Navodno je Filipidis trčao oklopljen, pod punom ratnom opremom. Ušavši u Atinu, okupljenim i znatiželjnim stanovnicima je rekao: „Radujte se, mi smo pobedili.“ Zatim se srušio usled iscrpljenosti i umro.

Filip Vujić se osećao kao taj prvi maratonac u istoriji, negde tamo oko svog tridesetog kilometra, dok je trčao Tošinim bunarom. Uprkos bodrenju publike koja je stajala sa strane, mislio je da neće izdržati do cilja.

Ovo je bio njegov prvi maraton. Prethodne godine je uspešno istrčao polumaraton. Mada, i tada je na cilju mislio da će mu duša izaći na nos. Jeste da trči još od srednje škole i da se pola svog života rekreativno bavi trčanjem, ali sve to nije bilo ništa više od džoginga. Retko je u cugu prelazio razdaljine veće od pet ili šest kilometara, s izuzetkom 9,8 kilometara koliko je pretrčao pre dve godine kada je trčao *Yellow Brick Road*, završni test fizičkih sposobnosti u okviru FBI Nacionalne akademije.

A sada, u svojoj trideset prvoj godini prvi put trči četrdeset

dva kilometra. Umesto da možda i ove godine trči polumaraton, zadao je sebi duplu dozu. I sada će se srušiti, pašće mrtav na asfalt. Uzalud osvežavanja vodom na punktovima. Barem da nije ovako velika vrućina. Kao da je juli, a ne april. Pregrejao se, ima osećaj da ga vrućina ubija više od samog trčanja. Doživeo je ono što maratonci zovu *udarac u zid*, nedostatak glikogena kao pogonskog goriva bez kog svaki pokret mišića postaje čisto mučenje. Sada ga maraton ubija isto onako kao što je ubio mitskog Filipidisa.

Problem sa maratonskim *zidom* nije samo u telu, nego i u glavi. Bez obzira na to što je naglo usporio tempo, Filip je imao utisak da to nije dovoljno. Snažan osećaj mu je govorio da treba da stane, da nastavi da hoda. Da hoda koji kilometar, pa da potom nastavi laganim trkom. Ali znao je da bi to bila prevara, zavaravanje sebe. Da li bi mogao da kaže da je pretrčao maraton ako jedan deo deonice pređe hodajući? Ne, nikako! Mora nastaviti dalje. *Postoje granice koje se moraju srušiti da bi čovek bio svestan svojih mogućnosti.*

Umesto da mu nešto inspirativno padne na um, nešto što bi mu pomoglo da gura dalje, Filip se, ni sam ne znajući zašto, setio jednog članka iz *Blica*, koji je nedavno čitao. Tekst je bio o tome kako su ulice pune gojaznih policajaca, pozornika kojima opasaci jedva drže nabrekle stomake i kojima bi bio veliki problem da potrče za loptom, a kamoli za lopovom. Došlo mu je da se nasmeje, ali nije smeo. Smeh bi mu još više ukočio trbušnjake i grudi, učinivši udah nepodnošljivim. On nije bio kao ti pozornici. Po njegovom produhovljenom licu nikad se ne bi moglo zaključiti da je policajac, ali po visini i vitkom stasu – svakako da.

Ovo zaokupljanje misli ipak je delovalo pozitivno na Filipovu psihu. Zgrade su se ređale i sad je već uveliko špartao Ulicom Jurija Gagarina. Računao je da je tu negde na oko trideset pet pretrčanih kilometara. A još je na nogama. Još je u pokretu. Kriza je prošla, stabilizovao je disanje. Laganim ali sigurnim korakom grabio je ka cilju.

Kenijci, Etiopljani i ostala trkačka elita koja se bori za trofeje sada su već uveliko završili trku. I on je svoj *zid* uspeo da prebrodi. Evo ga, sada trči sigurnim i odlučnim korakom. Čak je i jednog posrćućeg crnca pretekao na Brankovom mostu, na četrdesetom kilometru. Više ga ništa ne može zaustaviti.

Čim je ušao na Terazije, prvo što je primetio jeste veliki broj policajaca. Ipak je Beogradski maraton velika fešta. Čitav grad je tada blokiran. Potrebno je mnogo policajaca kako bi se očuvao javni red i mir. U tom moru uniformisanih lica Filip je jasno razabrao lik jednog kolege. Viši narednik Vojislav Milenković. Znao je da Milenković čeka baš njega. Prosto je znao. Osećao je da se nešto desilo.

Samo što je prošao kroz cilj, a čip zapištao i stopirao njegovo vreme, Milenković mu se približio. Sačekao je da Filip dođe k sebi, da se malo izduva, da se ponovo uspravi nakon što je duže vreme proveo u pognutom položaju oslanjajući se dlanovima o kolena, a onda je rekao:

„Morate da pođete sa mnom.“

„Sada? Odmah?“, Filip se i dalje borio za dah.

„Desilo se ubistvo. Leš se nalazi kraj Obrenovačkog druma, na Ćukarici. Inspektor Stevanović je naredio da dođem po vas. Misle da je u pitanju *vaš čovek*.“

„Šta imamo?“, interesovao se Filip Vujić čim je stigao na uviđaj.

Inspektori Stevanović i Bokan su se samo podsmješljivo zagledali u svog oznojenog kolegu. Filip Vujić je došao u opremi u kojoj je trčao maraton. Znoj sa majice mu se još nije osušio. Šta može kad je stvar bila hitna. Nije stigao ni da se presvuče. Dok ga je Milenković vozio, video je mnoštvo propuštenih poziva. Stevanović, Bokan, načelnik Stojković. Svi oni su pokušavali da stupe u kontakt s njim.

„Jesi li bar uspeo da istrčiš maraton dokraja?“, upitao je Stevanović.

„Jesam.“

„I, koji si bio?“

„Ljudi, možemo li da radimo? Ostavimo sad maraton...“, usprotivio se Filip.

„Ženska osoba. Između trideset i četrdeset godina. Identitet još uvek nepoznat...“

„Trideset osam godina, Nada Sudar, majka dvoje dece, supruga, domaćica“, ubacio se Bokan svom kolegi Stevanoviću u reč. „Evo, upravo su mi javili“, dodao je držeći mobilni telefon u ruci. „Na nekih petsto metara odavde, u jednom kontejneru, naši su pronašli odeću, novčanik i ličnu kartu. A jutros je i njen suprug prijavio da je nestala.“

„Pretpostavljam da nemamo svedoke?“, upitao je Filip, navlačeći rukavice od lateksa koje mu je Stevanović dodao.

„Nemamo“, reče Bokan.

„Ko je otkrio leš?“

„Biciklista koji je tu bio u prolazu“, Stevanović se ponovo ubacio u razgovor. „On je pozvao policiju. Uzeli smo izjavu od njega, kao i od bračnog para koji se tu zatekao u trenutku našeg dolaska“, rekao je i pružio Filipu notes sa beleškama.

Dok je čitao, Filip je primetio kako nema snage, jedva je držao beležnicu. Mišići su počeli da mu se hlade i sve više je osećao posledice maratona. *Zar je moguće da su efekti ovoliko pogubni?* Sve ga je bolelo. Listovi i zadnja loža butina su se zatezali do pucanja, pa mu je svaki korak predstavljao teret.

„Uzećete od tih ljudi i službene izjave u stanici“, reče Filip. „Naravno, naši neka pročešljaju teren uzduž i popreko. Moramo da pretražimo čitav kraj.“

Potom se još malo osvrnuo. *Savršeno mesto za zločin.* Pustoš bez ljudi, a uz to još i nedelja, dan Beogradskog maratona. Najbliže zgrade su sa desne strane Obrenovačkog drumu i jedva se vide sa mesta na kojem oni stoje. Na drugoj obali, sa njihove leve strane, Ada Ciganlija.

„Saznajte sve o žrtvi. Razgovarajte s njenim mužem, porodi-

com. Mada, pretpostavljam“, zamišljeno je dodao Filip, „da ćemo malo toga saznati. Zato ste me i pokupili usred maratona, zar ne?“

„To je tvoj čovek“, potvrdio je Stevanović u trenutku kad su se već sasvim približili lešu.

Telo žene je ležalo na tlu. Noge su bile u žbunju, dok se gornji deo trupa nalazio na travnatoj čistini. Potpuno naga, raširenih ruku, ležala je potrbuške. Lice se nije videlo, pošto joj je glava bila zarivena u tlo, a srednje duga smeđa kosa razbarušena po travi. Telo je u potpunosti poprimilo mrtvačko bledilo. Neko bi pomislio da je žena odavno mrtva, ali Filip je znao da mrtvačko bledilo nastupa već posle petnaestak minuta, toliko brzo da nije od velike koristi za određivanje tačnog vremena smrti.

Iako policajac sa velikim iskustvom u radu na slučajevima ubistava, Filip Vujić se nikada u potpunosti nije privikao na te prve susrete sa mestima zločina. Videti ubijene pod neposrednim okolnostima njihovih smrti, samo nekoliko sati ili minuta nakon što su izdahnuli – to je za njega i dan-danas vrhunska neprijatnost, bez obzira na svu rutinu koju je stekao. Setio se jedne scene iz romana *Zli dusi* Dostojevskog. Grupa izletnika nailazi na kuću u kojoj je jedan mladić izvršio samoubistvo. Dok čekaju policiju, njihova znatiželja je prevelika, ne mogu da se suzdrže a da ne zavire i pogledaju kako izgleda sveže preminuli čovek. Komentar Dostojevskog je vrhunski: *Smrt je mora biti došla trenutno, na licu se nije video ni trag od samrtnih muka. Izraz je bio miran, gotovo srećan... Samo još da je života.**

Forenzičari su već odradili svoj posao, uzeli što su mogli uzeti, fotografisali mesto. Filip je čučnuo kraj tela. U tom trenutku je osetio toliko jak bol u butinama da se zapitao kako li će ustati.

„Žrtva je zadavljena“, čuo je iza sebe.

Bio je to glas doktora Dragana Radovića, patologa pri UKP. Kao specijalista sudske medicine, ovaj lekar već dugi niz godina radi u Odseku za sudsko-medicinska i biološka veštačenja

---

* *Zli dusi*, F. M. Dostojevski, prevod Kosara Cvetković. (Prim aut.)

NKTC-a.* Retko se može desiti nasilna smrt u Beogradu, a da ovaj lekar i pre obdukcionog nalaza u laboratoriji, još na samom mestu zločina, nije u stanju da dá preliminarnu procenu o uzroku smrti. Tu svoju veštinu dr Radović je i sada demonstrirao.

„U pitanju je omča ili vrsta sajle“, rekao je lekar čučnuvši kraj Filipa. „Na vratu postoje jasni tragovi davljenja. Konopac, sajla, traka ili već neki sličan polučvrst, trakast ili vrpčast materijal se dobro udubio u vrat. Žrtva je zadavljena s leđa. Smrt je nastupila na isti način kao i kod Jovane Pavlović. I verovatno Danijele Kotež. Na osnovu ovih mrtvačkih mrlja na leđima mogu reći da je žrtva pomerana nakon ubistva. Odnosno, ubijena je na nekom drugom mestu. Telo je neko vreme ležalo na leđima, lica okrenuto prema gore. Razgolićena je, donesena ovde i nameštena u ovaj položaj u kojem je mi sada gledamo.“

„Koliko dugo je već mrtva?“, upitao je Filip.

„Pa, na osnovu potpune mrtvačke ukočenosti, rekao bih, duže od deset sati. Ubijena je tokom prethodne noći.“

„Znači, subota“, promrmlja Filip više za sebe.

„Da.“

„Nema podliva, rasekotina, bilo kakvih rana na drugim delovima tela?“

„Tako je. Barem zasad takvo nešto nismo uočili.“

„Što nam govori“, nadovezao se Filip, „da je ubica snažna osoba. Muškarac, definitivno. Stisnuo ju je tako snažno s leđa, da žrtva nije bila ni u kakvoj mogućnosti da mu se suprotstavi. Da ga na bilo koji način dohvati rukama ili udari.“

Filip Vujić još jednom dobro osmotri telo nesrećne žene. *Još samo da je života* – opet mu je Dostojevski pao na pamet. Između žive i mrtve ćelije nema baš velike razlike. Kao što nema ni između parkiranog automobila i automobila u pokretu. Razlika je samo u ćelijskim mitohondrijama, ili svećici ako govorimo o automobilima. *U toj iskri! Iskri života koja pravi razliku.* Filip

---

*Nacionalni kriminalističko-tehnički centar (Prim. ured.)

pomisli kako je zastrašujuće što je telo ove žene, koje još nije stiglo pošteno ni da se ohladi, samo pre nekoliko sati bilo puno života.

Tek iz trećeg pokušaja Filip je uspeo da ustane. Shvatio je da ga je umor u potpunosti savladao. Kontrola nad telom mu je sve slabija i mora što pre da se dočepa kreveta kako bi se oporavio od iscrpljujućeg maratona.

Dok je davao poslednje instrukcije Stevanoviću i Bokanu, video je u daljini kako Tamara Šijan iz Tužilaštva završava svoje obraćanje medijima.

Nije morao dugo čekati da mu se približi.

„Ne mogu bez tebe ni dok trčiš“, nasmejala se.

„A i tebe je dežurstvo zakačilo baš u nezgodnom trenutku“, uzvratila joj on istom merom.

Tamara Šijan je bila zaljubljena u Filipa Vujića. Još od trenutka kada su se upoznali. On je to veoma dobro znao. Izašli su nekoliko puta i na piće. Ništa se među njima nije desilo, naravno, ali je moglo. On je bio taj koji je kočio stvar, premišljao se, izbegavao da donese konačnu odluku. A da ga neko pita, ne bi umeo da objasni šta mu se konkretno ne sviđa kod Šijanove. To je generalno njegov problem sa ženama. Uostalom, zato je i dalje sam.

I sada, dok stoji i gleda je u toj uskoj belojoj košulji sa povećim dekolteom, doživljava je kao veoma privlačnu ženu. Privlačna mu je i njena plava, na paž ošišana kosa. Privlačna mu je i ta suknja u kojoj se neprestano vrpolti pred njim i rasteže je prstima. A zna vrlo dobro da i ona njega gleda na isti način. Oseća njen ispitivački pogled na svom oznojenom telu, zna da joj posebno prija da ga gleda u šortsu i majici za trčanje. Ali zna i da se, kad bi ovog trena otišli na piće, ponovo ništa ne bi desilo, opet bi on iz nekog razloga zatajio.

Nije dugo pričao s Tamarom, kad je na lice mesta stigao i načelnik Stojković, njegov šef. Po već viđenom šablonu, i on se prvo iščuđavao Filipovoj odeći zapitkujući ga o plasmanu na

maratonu.

„Nego, baš dobro što ste oboje tu“, prešao je konačno načelnik na stvar. „Šta ćemo sad da radimo? Šta da kažemo medijima?“

„Kao prvo, jesmo li sigurni da je ista osoba odgovorna za sva tri ubistva?“, upitala je Tamara uz ljubopitljiv pogled upućen prvenstveno Filipu.

Filipova odlučna ćutnja rekla joj je više nego da je potvrdu izgovorio. Dugo su sve troje bili samo nemi posmatrači gomile znatiželjnika koji su stajali iza policijske trake i mnoštva bliceva koji su sevali u njihovom pravcu.

„Kako god da se okrene, nadrljali smo“, reče napokon načelnik Stojković. „Bilo da ih pustimo da sami saznaju, bilo da mi sročimo najbolju moguću izjavu za javnost – u oba slučaja će da nas rastrgnu. I da dignu neviđenu famu i paniku. Zavidim vam, deco draga, što u ovom trenutku niste na nekoj rukovodećoj policijskoj funkciji.“

Filip i Tamara su se nasmejali na ovu konstataciju iskusnog policajca.

„Već sutra ćemo formirati istražnu grupu sastavljenu od dvadesetak ljudi, na čijem ćeš čelu biti ti“, reče načelnik.

Uputio se ka svom vozilu, a onda se okrenuo ka Filipu i dodao:

„Jeste da mi je žao što si bio u pravu... Ali čestitam ti. Tvoja saznanja su dovela do povezivanja ova tri ubistva.“